

Henryk Bogacki

"Das dritte Evangelium : Einübung in die formgeschichtliche Methode",
Gilbert Bouwman, tłum. z
holenderskiego Hugo Zulauf,
Düsseldorf 1968 : [recenzja]

Collectanea Theologica 38/4, 210

1968

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

chrztem i Eucharystią. Przez sakramenty te zyskujemy wspólnotę z ukrzyżowanym i zmartwychwstałym Panem (Rz 6, 3—11; 1 Kor 10, 16—21).

Willems omawia spotkanie człowieka z Jezusem Chrystusem w Eucharystii sprawowanej w Kościele. Przedstawiając Kościół jako wydarzenie zbawcze podaje pogłębioną interpretację uchwał II Soboru Watykańskiego dotyczących pojmowania Kościoła.

KS. HENRYK BOGACKI SJ, WARSZAWA

GILBERT BOUWMAN, *Das dritte Evangelium. Einübung in die formgeschichtliche Methode*, tłum. z holenderskiego Hugo Zulauf, Düsseldorf 1968, Patmos—Verlag, s. 184.

G. Bouwman, holenderski profesor egzegezy Nowego Testamentu na katolickim wydziale teologicznym w Tilburgu, koncentruje swe badania naukowe wokół literackiej spuścizny św. Łukasza. W ostatnim dziele do Ewangelii św. Łukasza stosuje metodę rozwoju form literackich (*formgeschichtliche Methode*). Opiera się na wskazaniach instrukcji *De historica Evangeliorum veritate*, wydanej przez Komisję Biblijną w r. 1964, która posługując się zwykłymi w takiej sprawie zastrzeżeniami pozwala stosować tę metodę „w celu pełniejszego zrozumienia Ewangelii”.

Książka jest niezwykle interesująca już jako konkretny przykład zastosowania *Formgeschichte* przez badacza katolickiego. Jeszcze bardziej zaciekawia zasadnicza teza autora, że św. Łukasz około r. 63 napisał Dzieje Apostolskie, a powstanie Ewangelii przypada na okres późniejszy, gdzieś na lata 80—90. Zdaniem Bouwmana św. Łukasz podejmuje w Ewangelii problemy charakterystyczne właśnie dla tego okresu, kiedy odwleka się nadejście paruzji, a chrześcijan interesuje kwestia ubóstwa, cierpienia i śmierci, zjawisk pseudocharyzmatycznych, nowego faryzajzmu itp. Autor potrafi przedstawić zagadnienia w sposób żywy, stale akcentując wnioski, jakie płyną z Łukaszowej Ewangelii dla życia Kościoła współczesnego.

Interesujące studium Bouwmana niewątpliwie wywoła dyskusje wśród biblistów, gdyż stawia tezę odbiegającą od utartych poglądów i pragnie rzucić nowe światło dla rozwiązania tzw. kwestii synoptycznej.

KS. HENRYK BOGACKI SJ, WARSZAWA

ALBERT STROBEL, *Die Weisheit Israels*, Aschaffenburg 1967, Paul Pattloch Verlag, s. 123.

Encyklopedyczne wydawnictwo *Der Christ in der Welt* ma na celu dać czytelnikom pogląd na pozycję chrześcijaństwa w dzisiejszym świecie. Współpracują przy tym wydawnictwie autorzy francuscy i niemieccy pod kierunkiem doradczym Jana Hirschmanna SJ. Tomik zatytułowany *Die Weisheit Israels* jest piątym z serii biblijnej i stanowi wprowadzenie do pięciu ksiąg sapiencjalnych Starego Testamentu (Przysłów, Hioba, Koheleta, Syracha i Mądrości). Właściwe omówienie zagadnień właściwych każdej z nich poprzedzone zostało ogólnymi wiadomościami o mądrości i sapiencjalnej twórczości hebrajskiej. Tytuł całego tomiku jest identyczny z tytułem tego pierwszego wprowadzającego rozdziału, ale wskazuje też na tematyczne potraktowanie wszystkich pięciu ksiąg właśnie pod kątem rozwoju idei mądrości w nich zawartej. Już sam tytuł każdego rozdziału, począwszy od rozdz. III, podaje zasadniczy profil mądrości w omawianej w danym rozdziale księdze.